

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж рр 194/21
20.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Светлане Павић и др Драгице Попеску, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., кога заступа пуномоћник Тихомир Огњановић, адвокат из Београда, ул. Солунска бр. 23 и др., против тужене Републике Србије, Привредног суда у Београду, МБ:..., ПИБ:..., коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ул. Гимназијска бр. 7, ради накнаде имовинске штете, вредност предмета спора 373.076,59 динара, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Основног суда у Панчеву Прр1 245/20 од 17.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2021. године, донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву Прр1 245/20 од 17.05.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву Прр1 245/20 од 17.05.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 373.076,59 динара, са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 04.12.2020. године, па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана достављања писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да законска затезна камата на досуђени износ од 373.076,59 динара, тече почев од 20.11.2012. године, као дана доношења закључка о листи признати и оспорених потраживања, па до 04.12.2020. године, док је

ставом трећим изреке, обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 31.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате, у року од 15 дана, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде странке су благовремено изјавиле жалбу и то тужилац против одлуке из става другог и трећег изреке, (погрешно означен став први), а тужена против одлуке из става првог и трећег изреке, из свих законом прописаних разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11 са свим изменама и допунама) и оценио да жалбе парничних странака нису основане.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из одредбе члана 374 став 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити другим повредама поступка које би биле битне. Изрека пресуде је јасна и разумљива, не противречи себи ни разлозима датим у њој, у пресуди је наведено довољно разлога о свим битним чињеницама, због чега се неосновано жалбама странака указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе.

Према чињеничном утврђењу, решењем Привредног суда у Београду Ст бр. 274/12 од 08.06.2012. године, отворен је стечај над стечајним дужником “Минел електромонтажа” а.д. Тужилац је према стечајном дужнику имао потраживање из радног односа које је настало пре отварања стечајног поступка, које потраживање је пријављено и признато у стечајном поступку у укупном износу од 447.596,50 динара, од чега износ од 130.370,34 динара, представља потраживање у првом исплатом реду, а потраживање у износу од 317.226,25 динара, у трећем исплатом реду. У стечајном поступку није формирана стечајна маса довољна за исплату трошкова и обавеза намирења поверилаца, па у истом поступку и није било никаквог намирења поверилаца, с тим да је Фонд солидарности на основу прописа која регулишу права радника која произлазе из радног односа исплатио део ових обавеза према бившим радницима стечајног дужника. По том основу наведени Фонд је исплатио тужиоцу део потраживања стечајног дужника и то оног из првог исплатог реда у висини од 74.520,00 динара, па је остало ненамирено тужиочево потраживање из првог исплатног реда у висини од 55.850,34 динара и из трећег исплатог реда у висини од 317.226,25 динара, што укупно чини збир од 373.076,59 динара. Према подацима Агенције за привредне регистре стечајни дужник који је више пута мењао своју организациону форму је пословао са 100% друштвеног капитала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца основан, имајући у виду да је тужба тужиоца заснована на одредбама члана 31 и 32 Закона о заштити права на суђење у разумном року, с обзиром да орган тужене-Привредни суд у Београду, није окончао стечајни поступак, који има задатак да омогући намирење признатих потраживања, па и потраживање тужиоца, која у овом случају проистичу из радног односа, због чега је тужиоцу повређено право на

имовину у смислу одредбе члана 58 Устава Републике Србије, као и члана 1 Протокола 1 Европске конвенције за заштиту људских права и осталих основних слобода, јер свако новчано потраживање досуђено правноснажном судском одлуком улази у имовину поверилаца, о чему се Европски суд за људска права у Стразбуру изјашњавао у више својих одлука, те да штета по тужиоца представља потраживање које јој је утврђено у стечајном поступку, а неисплатом тог потраживања постоји одговорност тужене, јер је иста утврђена у поступку заштите његовог права у поступку утврђења повреде права на суђење у разумном року. При томе, првостепени суд је имао у виду да је тужилац према стечајном дужнику имао потраживање из радног односа који је пословао са 100% друштвеног капитала.

Одлучујући о траженој камати, првостепени суд је сагласно одредби члана 277 и 324 ЗОО, а имајући у виду природу предметног потраживања оценио да тужиоцу припада законска затезна камата од дана подношења тужбе 04.12.2020. године, као дана започињања парничног поступка, ког момента је тужена позвана да тужиоцу надокнади претрпљену имовинску штету. Првостепени суд је у преосталом делу захтева тужиоца за исплату законске затезне камате почев од дана 20.11.2012. године, када је утврђен коначан износ потраживања тужиоца, па до коначне исплате одбио као неоснован, све сагласно одредби члана 85 Закона о стечају, налазећи да тужиоцу не припада камата на предметно потраживање за период после отварања стечајног поступка, те и да му не припада ни камата од дана када је утврђен коначан износ потраживања, јер би у противном био досуђен већи износ од оног који би био исплаћен да је потраживање намирено у потпуности у редовном току стечајног поступка, а што би било у супротности са самом сврхом института накнаде штете.

Оцењујући наводе жалбе парничних странака, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно примено материјално право, дајући за своју одлуку јасне разлоге које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да странка може поднети тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење, те да се приликом досуђења имовинске штете примењује правила из облигационих односа. Одредбом члана 172 Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Постојање основа за накнаду штете подразумева да је државни орган штету проузроковао незаконитим или неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа правног лица сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштањем да се закон, други пропис или општи акт примени, док се под неправилним радом подразумева чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности, чиме се повређује право или интерес неког лица. Чланом 85 Устава Републике Србије регулисано је једно од основних људских права, а то је право на мирно уживање имовине, које право је загарантовано и чланом један Протокола 1 Европске конвенције за заштиту људских права и осталих слобода. Цитиране одредбе Устава и наведене конвенције

подразумевају између осталог благовремено остваривање загарантованих права, а нарочито права која су утврђена правноснажним извршним судским одлукама.

Пропуст суда, у овом случају Привредног суда у Београду, који је спроводио стечајни поступак над стечајним дужником "Минел електромонтажа" а.д. се састоји у томе што није омогућио овде тужиоцу наплату утврђеног потраживања у наведеном стечајном поступку, па поред повреде произашле из повреде права на суђење у разумном року, представља и повреду права на мирно уживање имовине, како је то правилно оценио првостепени суд, имајући у виду да утврђено потраживање тужиоца као стечајног повериоца, представља његову имовину, због чега је неспровођењем наведеног поступка у разумном року тужиоцу проузрокована штета у висини утврђеног потраживања у стечајном поступку, у износу од 373.076,50 динара. С друге стране, тужиоцу је утврђењем повреде права на суђење у разумном року омогућено да поред нематеријалне штете коју трпи због неоправдано дугог трајања наведеног поступка у смислу одредбе члана 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року, потражује и имовинску штету. Имовинска штета по тужиоца је његово потраживање умањено за евентуално наплаћене износе по том основу, а одговорност тужене за исплату наведеног износа произлази због одговорности њеног органа, који у овом случају није благовремено поступао, али и због чињенице да је тужена била већински власник стечајног дужника у време настанка потраживања, како је то правилно оценио првостепени суд.

Одлучујући о захтеву тужиоца за исплату законске затезне камате и по налажењу овог суда правилно је првостепени суд полазећи од природе предметног потраживања тужиоцу досудио камату од дана подношења тужбе суду као дана започињања парничног поступка, будући да то представља моменат када је тужена позвана да тужиоцу надокнади претрпљену имовинску штету, а сагласно одредби члана 277, у вези одредбе члана 324 Закона о облигационим односима. Наведено је у складу са одредбом члана 85 Закона о стечају, а која одредба прописује да код потраживања у стечајном поступку обрачунавање затезне камате престаје даном отварања стечајног поступка, те да се камата сагласно одредби става 3 наведеног члана може обрачунавати након тог периода, али након измирења свих потраживања поверилаца и то само у ситуацији уколико из стечајне масе остану расположива средства, с тим да се према ставу 4 наведеног члана камата исплаћује сразмерно свим повериоцима, независно од исплатних редова. Одредбом члана 324 став 2 Закона о облигационим односима прописано је да уколико рок за испуњење обавезе није одређен, дужник долази у доцњу када га поверилац усмено, писмено, вансудском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха испуњење те обавезе позове да то учини, док је одредбом члана 279 став 1 наведеног закона прописано да на доспелу, а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена новчана давања не тече затезна камата изузев када је то законом одређено.

У конкретном случају, право тужиоца на наплату овог потраживања стиче се даном подношења тужбе у парничном поступку, ког момента је тужена у смислу одредбе члана 324 став 2 ЗОО, пала у доцњу. Сагласно изложеном, тужиоцу није могла бити призната законска затезна камата почев од 20.11.2012. године, као дана са којим је утврђен коначан износ његовог потраживања, имајући у виду да се у смислу одредбе

члана 85 став 3 и 4 наведеног закона камата може обрачунавати и наплатити у поступку стечаја уколико из стечајне масе након намирења свих поверилаца остану расположива средства и то на начин како то прописује наведена законска одредба. У том контексту, неосновани су сви жалбени наводи тужиоца којима указује да му камата на досуђени износ главног дуга припада и за период почев од 20.11.2012. године до 04.12.2020. године.

Неосновани су и жалбени наводи тужене да првостепени суд досуђујући законску затезну камату од дана подношења тужбе (04.12.2020. године, па све до исплате) досуђује износ који тужилац никада не би остварио у стечајном поступку да је стечајни поступак окончан по редовном току ствари. При томе, досуђени износ који представља висину неисплаћеног потраживања у предметном стечајном поступку састоји се од износа неисплаћених зарада тужиоца, али и законске затезне камате која је обрачуната до момента отварања стечајног поступка и призната као потраживање од стране стечајног дужника. Поновним досуђивањем законске затезне камате на тај износ суд је омогућио наплату камате на камату, што је недозвољено. Ово због тога што тужилац има право на исплату законске затезне камате од дана подношења тужбе на цело досуђени износ накнаде материјалне штете, јер се у поступку за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, а што представља један од захтева за правично задовољење у смислу одредаба Закона о заштити права на суђење у разумном року, ради о другачијем захтеву од потраживања тужиоца као стечајног повериоца у стечајном поступку, о чијем потраживању се у том поступку одлучује по одредбама другог закона-Закона о стечају, јер је основ потраживања у стечајном поступку дуг настао из уговорног односа-из уговора о раду стечајних поверилаца са стечајним дужником, иначе привредним друштвом, који је био њихов послодавац, а који дуг је настао неисплатом зараде и потраживањем законских затезних камата на неисплаћене зараде до момента отварања стечајног поступка, док основ потраживања у споровима за накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року није дуг из стечајног поступка, већ накнада имовинске штете, као потпуно ново потраживање које до сада није усмерено према стечајном дужнику, већ према Републици Србији, будући да је она сходно одредби члана 31 став 3 наведеног закона објективно одговорна за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року, због чега је потраживање тужиоца према Републици Србији као туженој доспело од момента подношења тужбе.

Дакле, решењем Привредног суда утврђено је да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року, те да је он услед тога трпео имовинску штету. Европски суд за људска права у пресуди од 15.1.2008. године по представци број 2269/06 и Уставни суд у одлуци Уж број 2430/17 од 24.12.2018. године, у истој правној ситуацији сматрају да лицима које се налазе у ситуацији као и тужилац, накнада припада у висини износа потраживања утврђених у стечајном поступку у односу на висину износа који због дугог трајања поступка повериоци нису могли да наплате у стечајном поступку, из чега несумњиво следи да се потраживање у спору за накнаду имовинске штете мора третирати као ново јединствено потраживање на које тужиоцу затезна камата припада на цело износ штете, при чему иста почиње да тече од дана подношења тужбе, па до коначне исплате, због чега су неосновани наводи жалбе тужене да досуђивањем камате на целокупан износ суд омогућава наплату камате на камату.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је иста донета правилном применом одредаба из члана 153 и 154 ЗПП, које трошкове чине потребни издаци тужиоца за вођење ове парнице, због чега су неосновани жалбени наводи тужене којима се побија одлука о трошковима.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је на основу одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Ставом другим изреке одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер су њихове жалбе оцењене као неосноване.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић